

(Nhân câu chuyện trong trò chơi truyền hình “ Ai là triệu phú ?” và kết quả bình chọn “ 100 bài thơ hay nhất thế kỷ “)

Cô Nguyễn Thị Tâm, Giảng viên Đại Học, trong chương trình “ Ai là triệu phú “ của Truyền hình Hà Nội ngày 09-01-2007

1.

Theo sự giới thiệu của một người bạn, tôi vào Truyền Hình Internet (WWW.VTC.COM.VN) , chọn chương trình VTV3 phát đi từ Hà Nội ngày 9 tháng 1 năm 2007, để xem trò chơi truyền hình “ Ai là triệu phú “ (một mô phỏng của chương trình “ Who wants to be a millionaire ?” rất nổi tiếng trên đài truyền hình ABC , Hoa Kỳ) . Tôi đặc biệt chú ý đến phần trình diễn của thí sinh Nguyễn Thị Tâm , 23 tuổi, giảng viên trường đại học sư phạm Thái Bình . Trong 7 câu hỏi đầu , cô Tâm đã tỏ ra khá bình tĩnh , và vượt qua tất cả những câu hỏi đầu tiên . Câu hỏi số 8 (với phần thưởng trị giá 5 triệu đồng) có nội dung như sau :

“Trong tất cả các Tội Lạ của Văn Đoàn: ai là người không phải anh em ruột với ba người kia ?”

1. Thách Lam. B. Hoàng Đ. C. Nhật Linh. D. Khải Hoàng

Khuôn mặt khảm áy cựa cô nàng giỡn viên Đ. H. C. S. Ph. m có vẻ ngạc nhiên, chẳng ngờ cô không có mặt đâu mà ỉ nào kh. dĩ giúp cô trả lời câu hỏi. Tôi nghe cô gái trả lời nói về mình :

- Tôi L. c Văn Đoàn . . . Thách Lam nghe quen quen. Nhật Linh . . . em nghe thiên nhiên và c. i. Kh. H. thì lạ quá, không biết.

R. i cô yêu cầu nàng đi u khi n. ch. ng trình đ. đ. c x. đ. ng quy. n xin trả giúp cu. i cùng c. a cô. Cô mu. n h. i ý ki. n ng. i. b. n không có mặt trong phòng quay, mặt ng. i. b. n, theo l. i cô, đ. c vẫn r. t. nhi. u. Ng. i. b. n này c. a cô Tâm khi nghe câu hỏi, b. ng mặt gi. ng t. tin, đã trả l. i ngay không chút do d. : ph. ng án B Hoàng Đ. o. L. t. t. nhiên, vì cô gi. ng viên không biết mặt chút gì về T. L. c Văn Đoàn , nên cô không có s. suy nghĩ nào khác ngoài nghe theo ng. i. b. n gi. i. v. c. a mình. Ng. i. đ. u khi n. ch. ng trình (ông L. i. v. Sâm) ch. cho cô gái kh. ng đ. nh l. n cu. i câu trả l. i c. a mình xong (Hoàng Đ. o), m. i hé cho cô biết rằng, ng. i. b. n trai c. a cô hi. n có mặt trong phòng quay l. i ch. n ph. ng án C Nhật Linh. Còn ông, l. i có mặt “ph. ng án” khác h. n về hai câu trả l. i c. a h. . Sau vài phút dành cho qu. ng cáo tài trả , h. quay trả l. i ch. ng trình . Ông Sâm cho biết đây là “ mặt câu hỏi khó. Ch. có 14% khán gi. có mặt trả l. i đúng. 86% trả l. i sai “ . Câu trả l. i đúng là ph. ng án D Khải Hoàng .

Tổ Lữ c văn đoàn, ngoài vai trò tiên phong trong lĩnh vực văn học nghệ thuật năm 1930, đánh dấu một thi pháp cách tân quan trọng của văn học Việt Nam tiến bán thế kỷ 20, họ còn gây ảnh hưởng rộng lớn và lâu dài đến đa số thanh niên trí thức và trí thức, xã hội thời đó như : tinh thần tổ chức, đề phá học tập, phê bình và nghệ thuật hóa việc xây dựng chi Quê hương v.v. 86% số khán giả có mặt trong chương trình “ Ai là tri thức phú “ trả lời sai câu hỏi về Tổ Lữ c văn đoàn, một con số đáng suy nghĩ . Riêng thí sinh Nguyễn Văn Tâm, cô giáo viên trẻ tuổi xinh đẹp của trường đại học sư phạm Thái Bình, lại có ý nghĩ liên hệ cái tên Nhật Linh (thi sĩ nhà văn, nhà hoạt động cách mạng chống Pháp nổi tiếng Nguyễn Văn Tố) trong gia đình bà trưởng thành ngoài ngoai giao trong Chính phủ Liên Hiệp Kháng Chiến Lâm Thời do ông Hồ Chí Minh thành lập ngày 01-01-1946 tại Hà Nội) với một khái niệm “ thiên nhiên và cuộc sống “ nào đó thì vẫn đừng không còn là câu trả lời sai của một thí sinh trong cuộc thi kiến thức như “ Ai là tri thức phú “ nữa.

Nhìn cô gái trẻ xinh đẹp trong chiếc áo màu đỏ thẫm tươi thắm ,mới 23 tuổi đã là một giáo viên đại học , bạn lớn rồi khi thi trả lời, tôi không khỏi cảm thấy ngạc nhiên .

Ừ ra, câu hỏi này phải là câu hỏi khá dễ dàng với đa số cả . Nhưng càng dễ dàng hơn rất nhiều so với trình độ một giáo viên đại học, dù là giáo viên dạy môn Sinh học như cô Tâm. Giai đoạn từ năm 1930 cho đến 1945 là một giai đoạn quan trọng

trong lịch sử Việt Nam về các phương diện chính trị, xã hội, văn hóa. Nội bộ thì là lãnh vực văn hóa với sự ra đời của Tủ Lọc Văn Đoàn (1933). Họ đã thổi một luồng khí hoàn toàn mới vào sinh hoạt văn hóa nghệ thuật nước ta lúc bấy giờ, qua các tác phẩm văn hóa và các tờ báo Phong Hóa, Ngày nay. Không biết đến những sinh hoạt văn hóa trong giai đoạn này, là một lỗ hổng kiến thức đáng tiếc. 86% cử tri có câu trả lời sai về Tủ Lọc Văn Đoàn. Vậy trách nhiệm thuộc về ai?

Tờ p th “ 100 bài th hay nh t th k “ v i v ã ra đ i gi a s phê bình gay g t c a ngay chính đ l u n trong n c.

2.

Cũng vừa mới đây, trong nước, ngày 3-3-2007, cuộc thi tuyển chọn 100 Bài Thơ Việt Nam Hay Nhất Thế Giới do Trung tâm Văn hóa Doanh nhân và nhà xuất bản Giáo dục phối hợp tổ chức trong hai năm đã kết thúc. Cuộc thi tuyển

chọn này dựa trên ý kiến đóng góp của công chúng để có thể và yêu cầu trong nước (hiểu nghĩa một nước Việt nam thống nhất liên minh đàng đàng Nam chí Bắc). Người tham dự giải thưởng ban đầu của bình chọn của mình và những bài thơ Việt Nam nào, theo họ, là hay nhất theo k&#20 (t&#20ng t&#20nh&#20h&#20h&#20nh&#20th&#20c People's Choice Awards trong các giải thưởng và đi&#20nh&#20âm&#20nh&#20c, truy&#20nh&#20h&#20nh&#20c&#20a Hoa Kỳ)

.

Trong danh sách 100 bài để bình bầu, mỗi tác giả chỉ có một bài để chọn. Để ng để danh sách, không theo thứ tự ABC (tr&#20t&#20s&#20p xếp tên tác giả của ban đầu) là tác giả Hồ chí Minh và bài thơ của Hán Nguyên Tiêu. Về chi tiết “thú vị” này, một nhà phê bình văn học trong nước đã nhanh chóng nhận xét: “. . . Trong 100 bài thơ để chọn thì 99 bài là thơ tiếng Việt, 1 bài là thơ tiếng Hán. Không biết khi tiến hành cuộc thi, ban đầu có đúng nghĩa

th̄ Vī t Nam th̄ k̄ XX là th̄ do nḡ i Vī t vī t b̄ ng tī ng Vī t và b̄ ng tī ng n̄ c ngoài hay không. Tôi tin là không có quy đ̄ nh đó vì n̄ u đ̄ ra nh̄ v̄ y thì b̄ t kh̄ thi. Mà đã không có quy đ̄ nh đó thì s̄ tuȳ n ch̄ n m̄ t bài này đã là ph̄ m quy, ph̄ m lū t th̄ . Và là s̄ b̄ t nh̄ t. B̄ t nh̄ t gī a tī ng Vī t và tī ng ngō i qū c. B̄ t nh̄ t gī a lãnh t̄ và thi nhân. B̄ t nh̄ t gī a chính tr̄ và th̄ ca. S̄ b̄ t nh̄ t này còn b̄ đ̄ y lên khi bài đó phá tr̄ t̄ b̄ ng ch̄ cái tên tác gī đ̄ đ̄ ng đ̄ u danh sách. Th̄ ca đòi h̄ i đ̄ c đ̄ i x̄ v̄ i t̄ cách th̄ ca. Nhà th̄ H̄ Chí Minh có th̄ có bài đ̄ c ch̄ n, nh̄ ng không ph̄ i là bài ch̄ Hán, và đ̄ ng tên trong danh sách theo đúng th̄ t̄ tên mình. Danh nh̄ v̄ y cũng là không chính. “ (Ph̄ m xuân Nguyên : Danh x̄ ng m̄ t tuȳ n th̄ – Dī n đàn Talawas -08-03-2007).

V̄ ph̄ ng dī n đ̄ a lý gī a hai mī n Nam B̄ c (hay đúng h̄ n , ph̄ ng dī n phân chia ý th̄ c

h do cu c chi n tranh Qu c C ng 20 năm 1954-1975), trong danh sách ch có các nhà th sau đây sinh h at văn ngh o mi n Nam : Bùi Giáng, Nguyễn Sa, Ph m Thiên Th . Nhà th Vũ Hoàng Ch ng, Đinh Hùng , Á Nam Tr n Tu n Kh i(3 ông này di c vào Nam 1954) có tên trong danh sách nh ng v n có th x p các ông vào danh sách nh ng nhà th Ti n Chi n (đây là m t s x p l ai r t t ng đ i) v i Hoàng C m, Văn Cao, Xuân Di u, H Dz nh, Ch Lan Viên, Huy C n v...v. Ngoài ra, ph i k đ n m t ng i sinh s ng o h i ng ai t nh ng năm 1960 (ông t Sài gòn đi du h c). Đó là ông Nguy n bá Chung, hi n là giáo s gi ng d y o tr ng Đ i H c Massachusetts o Boston, Hoa K . Ông cũng có tên trong danh sách này v i bài th Quê H ng. Cũng c n nói thêm, ông Nguy n bá Chung là ng i liên quan đ n v William Joint Center, t c v vi c trung tâm này th c hi n d án nghiên c u nh ng n l c xây d ng và tái xây d ng di n m o c ng đ ng Vi t Nam h i ngo i đã m t th i l o cu n s chú ý c a báo chí Vi t kh p n i. Ph n l n đ c g a h i

ngồi chửi biếm đả ông Chung là một giáo sư
đi học. Rồi ít ngày biếm ông Chung đã tưng
địch và xuất bản thành Hán sang Việt ngữ và
Anh ngữ.

Như vậy, tác giả Hồ Chí Minh, danh sách
99 bài thơ hay nhất thế kỷ của 99 nhà thơ Việt
Nam vừa được (một bộ phận) công chúng Việt
Nam tuyên bố và in ra thành sách có tên 3
nhà thơ của miền Nam (tính theo lần ranh phân
chia trước tháng 4 năm 1975), 64 nhà thơ của
miền Bắc (cũng theo lần ranh vừa nói), số còn
lại là những nhà thơ thực và những tác giả
Tiên chi (gồm cả những nhà thơ của nhóm
Nhân Văn Giai Phẩm và các cụ Nguyễn
Khuyến, Trần Tế Xương, Trần Đà). Con số “
vênh” này, được nhà thơ Nguyễn trăn Tào
trong nôm (ông cũng có tên trong danh sách
100 này) nhận xét: “Quá ít những nhà thơ
miền Nam rất nổi tiếng, có đóng góp cho sự
cách tân thơ Việt từ sau 1954 đến nay. Tôi nghĩ,

cho dù bây giờ h□□đâu, làm gì, thì nh□ng bài th□ có giá tr□ c□a h□ v□n còn đó. N□u th□ c s□ mu□n ch□n nh□ng bài th□ hay c□a dân t□c Vi□t th□ k□ XX thì d□t khoát ph□i căn c□ vào bài th□ m□i b□o đ□m khách quan. Đi□m này rõ ràng là không vô t□ v□i Th□.” (Nguy□n tr□ng T□o – Di□n Đàn Forum 14-03-2007).

3.

R□t nhi□u nh□ng khuy□t đi□m c□a vi□c t□ ch□c bình ch□n 100 bài th□ hay nh□t th□ k□ c□a Trung tâm Văn hóa Doanh nhân và nhà xu□t b□n Giáo d□c đã đ□□c nhi□u nhà phê bình trong n□□c ch□ ra. Thí d□, v□n đ□ tính t□□ng đ□i và đôi khi thiên ki□n c□a m□t ph□n công chúng tham gia vi□c bình ch□n. Th□ v□n, nh□t là th□,

chuyên ch□ nh□ ng suy nghĩ và cách
x□ d□ ng ngôn t□ r□ t đ□ c thù c□ a t□ ng
thi sĩ và th□ i đ□ i mà thi sĩ □ y s□ ng, cho
nên, v□ phía ng□ □ i đ□ c, đ□ bình ph□ m
m□ t bài th□ , cũng đòi h□ i m□ t t□ n s□
và trình đ□ đ□ ng c□ m nào đó v□ i thi sĩ.
K□ t qu□ 3 mi□ n Nam/64 mi□ n B□ c nêu
trên là m□ t ph□ n ánh chính xác thành
ph□ n và trình đ□ c□ a công chúng
tham gia vào vi□ c bình ch□ n các bài
th□ mà h□ □ a thích. Nó ch□ ra khía
c□ nh “ bình dân “ (ch□ c□ a nhà th□
Nguy□ n tr□ ng T□ o) c□ a công chúng
□ y, ch□ không ph□ i tinh cách nghiêm
túc c□ n thi□ t cho danh x□ ng “ 100 Bài
Th□ Hay Nh□ t Th□ K□ “.

M□ t khác, ch□ d□ a vào ý ki□ n công chúng (people’s choice) , mà v□ i vấ cho in □ n và công b□ t□ p th□ “ 100 Bài Th□ Hay Nh□ t Th□ K□ “ là m□ t vi□ c làm ch□ nh□ m ki□ m l□ i nhu□ n, không ph□ i là m□ t công trình văn hóa đ□ ng đ□ n c□ a m□ t nhà xu□ t b□ n tr□ c thu□ c b□ Giáo D□ c (1).

Trong m□ i lãnh v□ c c□ a văn h□ c ngh□ thu□ t, vi□ c bình ch□ n nh□ ng tác ph□ m xu□ t s□ c, luôn luôn là công vi□ c c□ a nh□ ng nhà chuyên môn, d□ a trên trình đ□ và thái đ□ th□ □ ng ng□ an khách quan đ□ b□ o đ□ m ch□ t l□ □ ng cao nh□ t cho s□ bình ch□ n □ y. T□ t nhiên , s□

bình ch̄n c̄a công chúng , tuy cũng quan tr̄ng (vì m̄t tác ph̄m văn h̄c ngh̄ thūt , tr̄c h̄t, là ph̄c v̄ công chúng) nh̄ng không h̄n là ȳu t̄ quȳt đ̄nh. Theo dõi cūc thi tuȳn l̄a tài năng m̄i c̄a trung tâm Thúy Nga Paris v̄a qua, nḡi xem nhìn th̄y ngay s̄ khác bīt gīa s̄ l̄a ch̄n c̄a công chúng (thí sinh David Meng) và s̄ l̄a ch̄n c̄a Ban Giám Kh̄o (thí sinh Tr̄nh Lam). Tr̄nh Lam, đó là tài năng có đ̄c do s̄ luȳn t̄p, h̄c h̄i b̄n b̄ và trīn v̄ng c̄a m̄t b̄c tīn xa h̄n n̄a trong s̄ nghīp ngh̄ thūt c̄a anh. David Meng, đó là năng khīu, lòng yêu tīng Vīt c̄a m̄t nḡi có ngūn ḡc t̄ Kampuchia. Có th̄

chính s□ ki□ n này khi□ n anh có c□ m
tình v□ i nh□ ng khán g□ a bình ch□ n
cho anh. M□ t cách khách quan, tôi
v□ n nghĩ s□ l□ a ch□ n c□ a Ban Giám
Kh□ o cu□ c thi do trung tâm Thúy Nga
Paris t□ ch□ c chính xác h□ n.

Trong s□ các bài th□ c□ a các tác g□ a
đ□ □ c ch□ n trong t□ p th□ “ 100 Bài Th□
Hay Nhất Th□ K□ “, đ□ c g□ a trung
bình (nh□ tôi) d□ dàng nh□ n ra nhi□ u
s□ l□ a ch□ n không “bình th□ □ ng” chút
nào. Thí d□ nh□ nhà th□ H□ u Loan.
Ông có bài “ Màu Tím Hoa Sim “ đã đi
vào huy□ n th□ ai. Ng□ □ i ta ch□ c□ n nói
: tác g□ a Màu Tím Hoa Sim thì ai

cũng hi□ u đó là ám ch□ nhà th□ H□ u Loan. Nh□ ng bài th□ đ□ □ c ch□ n trong danh sách 100 bài th□ l□ i là bài “ Đèo c□ “. Nhà th□ Ph□ m Thiên Th□ cũng có tên trong danh sách v□ i bài “ C□ lũy cô thôn “. Nh□ ng h□ u nh□ b□ t c□ ai yêu th□ Ph□ m thiên Th□ đ□ u bi□ t đ□ n và yêu thích bài “ Đ□ a em tìm đ□ ng hoa vàng “ hay “ Ngày x□ a Hoàng th□ “. .

4.

S□ ki□ n 3 nhà th□ mi□ n Nam / 64 nhà th□ mi□ n B□ c trong danh sách t□ p th□ 100 bài còn

cho th̄y m̄t khía c̄nh khác trong chính sách văn hóa c̄a nhà n̄c Vīt Nam. Tr̄c tháng 4 năm 1975, đ̄c ḡa mīn B̄c v̄n đã “ đ̄c b̄o v̄ không cho b̄nhīm n̄c đ̄c c̄a l̄ai văn hóa th̄y m̄, đ̄i tr̄y, ph̄n đ̄ng th̄i tīn chīn “, l̄i càng không th̄ bīt chút gì v̄ các sinh h̄at văn hóa ngh̄ thūt c̄a mīn Nam . Trong khi đó, ở mīn Nam, tuy có h̄n ch̄, nh̄ng nḡi dân v̄n có th̄ bīt ít nhīu v̄ tình hình sinh h̄at văn hóa, xã h̄i ,

chính trư ư mi ư n B ư c. Nh ư ng tác ph ư m văn h ư c ngh ư thu ư t c ư a T ư L ư c Văn Đoàn, c ư a các tác gi ư ti ư n chi ư n, bao g ư m c ư nhóm Nhân Văn Giai Ph ư m và các tác g ư a c ư ng tác đ ư c l ư c v ư i ch ư đ ư mi ư n B ư c lúc ư y nh ư : Tô Hoài, Nguy ư n Tuân, Ch ư Lan Viên, Xuân Di ư u, L ư u h ư u Ph ư ư c, Tr ư n Hoàn v..v.. đ ư u đ ư ư c xu ư t b ư n và t ư do l ư u hành ư mi ư n Nam. Nh ư v ư y, nhìn vào danh sách 100 bài th ư , m ư t đ ư c g ư a trung bình sinh s ư ng ư mi ư n Nam đ ư dàng

nh□ n ra ngay thành ph□ n c□ a
các tác g□ a đ□ □ c bình ch□ n.
Sau ngày 30 tháng 4 năm
1975, v□ i chính sách ph□ n th□
nh□ m “ tiêu di□ t n□ c đ□ c
M□ -Ng□ y “ c□ a chính quy□ n,
nh□ ng th□ c ra là xóa s□ ch
nh□ ng thành t□ u văn hóa c□ a
n□ a n□ □ c thu□ c v□ m□ t ý th□ c
h□ đ□ i đ□ ch, nên toàn th□ đ□ c
g□ a mi□ n B□ c và l□ p đ□ c g□ a
mi□ n Nam tr□ □ ng thành sau
tháng 4 năm 75, không bi□ t
chút gì v□ sinh h□ at văn h□ c
ngh□ thu□ t c□ a mi□ n Nam tr□ □ c

1975.

V□ i cu□ c thi tuy□ n ch□ n 100 bài th□ hay nh□ t th□ k□ v□ a r□ i, gi□ s□ r□ ng , v□ m□ t t□ ch□ c, nh□ ng ng□ □ i g□ i ý ki□ n t□ i tham d□ là có th□ t và đ□ □ c ban t□ ch□ c đúc k□ t m□ t cách trung th□ c, không đánh tráo, không l□ a g□ t công lu□ n, thì k□ t qu□ v□ a đ□ □ c công b□ cũng đ□ ng th□ i là m□ t b□ ng ch□ ng cho s□ tác h□ i b□ i chính sách ngu dân c□ a ch□ đ□ c□ ng

s̄n. M̄t b̄ ph̄ n r̄ t quan
tr̄ ng c̄ a công chúng th̄ ̄ ng
nḡ an văn h̄ c ngh̄ thū t trong
n̄ ̄ c đã không hay bī t gì v̄
20 năm thành t̄ u c̄ a văn h̄ c
mī n Nam, bao ḡ m c̄ nh̄ ng
thành t̄ u không m̄ y may dính
lúu gì đ̄ n v̄ n đ̄ tranh ch̄ p ý
th̄ c h̄ Qū c-C̄ ng, đ̄ n cū c
chī n tranh đ̄ i đ̄ u Nam B̄ c
1954-1975. C̄ nh̄ ng thành t̄ u
c̄ a văn hóa Vī t Nam tr̄ ̄ c
năm 1945, nh̄ nhóm T̄ L̄ c
Văn Đoàn, các nhà văn nhà th̄
tên tū i khác, n̄ u đ̄ ̄ c xem

nh□ h□ tr□ cho ý th□ c h□ c□ ng
s□ n (thí d□ nh□ nh□ ng tác
ph□ m phê phán xã h□ i c□ a nhà
văn Vũ Tr□ ng Ph□ ng, Ngô T□ t
T□) , thì m□ i đ□ □ c cho truy□ n
bá , l□ u hành . Còn ng□ □ c l□ i,
thì cũng ch□ u chung s□ ph□ n là
nh□ ng cái tên xa l□ v□ i l□ p công
chúng th□ □ ng ng□ an văn hóa
hôm nay. Và vì th□ , s□ ki□ n cô
gi□ ng viên tr□ □ ng đ□ i h□ c s□
ph□ m Thái Bình không h□ biết
đ□ n nh□ ng tên tu□ i Khái H□ ng,
Nh□ t Linh, Hoàng Đ□ o, Th□ ch
Lam không có gì đáng ng□ c

nhiên, và chích chích, không
phải là cái a cô.

Cũng may là cuộc tuyển chọn
này được tổ chức và đúc kết
vào năm 2007. Nếu nó được tổ
chức vào năm cuối cùng của
thế kỷ 20, thì chắc chắn Bùi
Giáng, Phạm Thiên Thụ,
Nguyễn Sa đã có mặt trong
danh sách. Và chích chích,
những Hoàng Cẩm, Lê Đức,
Phùng Quán, Hồ Loan, Quang

Dũng, Hoàng Hùng sòng càng không thể có mặt. (2)

Và tất nhiên, không ai mong
mọi người thành tựu văn hóa
(Việt nam) xây dựng bởi những
người Việt sống ngoài đất nước
đất nước công luận trong nước ghi
nhận. Rồi đến gần, là vì trong
nước không có cách tiếp
vực sinh hoạt văn hóa ngoài
nước. Nếu có, những tiếp
đầu đều bỏ qua mặt cái sàng lọc

khá tinh vi như Nḡi Vīn X̄ (m̄t trang m̄ng tuyên truȳn xám như m̄ đ̄i t̄ng là nḡi Vīt h̄i nḡ ai c̄a nhà n̄c VN hīn nay) hay ch̄ như m̄ ph̄c v̄ cho như nḡ ý đ̄ chính tr̄ c̄a gīi c̄m quȳn. Nḡc l̄i, tuy sinh s̄ng b̄t c̄ n̄i đâu ngoài quê h̄ng c̄a mình, nḡi Vīt đ̄u bīt r̄t t̄ t̄ng v̄ như nḡ gì x̄y ra trong n̄c, bao ḡm m̄i sinh h̄at văn hóa, văn h̄c ngh̄ thūt.

Do đó, s̄ kī n không có tên m̄t nhà th̄ nào sinh s̄ nḡ h̄ i ngō i trong danh sách 100 bài th̄ hay nh̄ t th̄ k̄ (ngō i tr̄ Nguyên Sa đã qua đ̄ i và tr̄ ng h̄ p r̄ t đ̄ c bī t c̄ a ông Nguȳ n Bá Chung) là m̄t đī u r̄ t bình th̄ ng. Nó ch̄ ch̄ ng minh thêm s̄ hī n h̄ u c̄ a cái h̄ sâu phân cách nḡ i trong n̄ c và nḡ i ngoài n̄ c.

5.

L□ h□ ng ki□ n th□ c đáng t□ i
nghĩ□ p c□ a cô gi□ ng viên
đ□ i h□ c s□ ph□ m hay kh□
nǎng đánh giá văn h□ c
ngh□ thu□ t m□ t cách phi□ n
di□ n c□ a m□ t t□ ng l□ p
th□ □ ng ng□ an trong n□ □ c
vào th□ i đi□ m c□ a k□
nguyên thông tin hóa toàn
c□ u có g□ c r□ sâu xa t□ s□
du nh□ p và th□ c thi ch□
nghĩa c□ ng s□ n □ n□ □ c ta.
Nh□ ng tác h□ i t□ □ ng t□ r□ i

s□ t□ t□ b□ c l□ m□ i khi có
c□ h□ i. Ch□ không công
b□ ng l□ m v□ i các th□ h□
mai sau khi mà “ đ□ i cha
ăn m□ n, đ□ i con khát n□ □ c
“. S□ b□ i r□ i ng□ □ ng ngừng
c□ a cô gi□ ng viên đ□ i h□ c
tr□ □ c hàng bao nhiêu c□ p
m□ t khán g□ a đang chăm
chú theo dõi ch□ □ ng trình “
Ai là tri□ u phú “ khi không
tr□ l□ i đ□ □ c câu h□ i mà c□
m□ t th□ h□ ng□ □ i Vi□ t sinh

sống ở miền Nam chỉ cần
học xong lớp 10 học 12 năm
trung học phổ thông là có
thể trở lại đất nước một cách
dễ dàng, hay tạm nhìn
hơn học phổ cập một lớp công
chúng trường ngay ngay an toàn
trong nước qua sự bình
chị n 100 bài thơ hay nhất
thế kỷ, chị là học quy tắc lại
lên mà cấp các bậc cha anh
cấp a học.

Không bao gi□ quá mu□ n
khi ng□ □ i ta mu□ n s□ a
ch□ a nh□ ng l□ i l□ m.

(1) 100 năm văn h□ c
không ph□ i là kh□ ang th□ i
gian ng□ n đ□ có th□ d□
dàng làm công vi□ c tuy□ n
ch□ n nh□ ng viên ng□ c quý
nh□ t , l□ i càng là công vi□ c
không th□ d□ a hoàn toàn

vào s□ l□ a ch□ n c□ a công
chúng th□ □ ng ng□ an , dù là
công chúng th□ □ ng ng□ an
có trình đ□ . Không ai
không bi□ t đi□ u này. Vì th□ ,
tôi không th□ không đ□ t
câu h□ i v□ vi□ c làm c□ a
nhà xu□ t b□ n Giáo d□ c và
Đào t□ o. Có th□ không
ph□ i vì l□ i nhu□ n đâu, mà
vì m□ t ý đ□ khác, m□ t ý đ□
ph□ c v□ cho nh□ ng quan
đi□ m chính tr□ thi□ n c□ n

nào đó.

(2) Vi□ t xong đ□ an này, tôi m□ i đ□ □ c đ□ c bài “ Không nói thì thôi, nói thì ph□ i “ u□ n l□ □ i” . . . ngàn l□ n “ c□ a nhà th□ Hoàng H□ ng trên Talawas ngày 26-03-2007, trong đó có đ□ an : “m□ c dù r□ t nhi□ u khi□ m khuy□ t trong vi□ c tuy□ n ch□ n 100

bài th□ hay th□ k□ XX c□ a
Trung tâm Văn hoá Doanh
nhân, tôi v□ n ghi cái tâm
c□ a Lê L□ u khi anh đ□ a
vào đó bài “L□ i m□ d□ n” –
m□ t “Tuyên ngôn Nhân
văn” c□ a nhà th□ Phùng
Quán và bài “Ng□□ i v□” –
vi□ t v□ tâm tr□ ng ng□□ i tù
c□ a tôi.” . Đ□ c t□ i đây, tôi
th□ y có đi□ m trong bài vi□ t
này c□ a mình b□ ph□ đ□ nh,
có đi□ m l□ i đ□□ c xác đ□ nh.

Đi□ m b□ ph□ đ□ nh là ph□ n
g□ a đ□ nh c□ a tôi v□ tính
trung th□ c c□ a Ban t□ ch□ c
(không đánh tráo). Đi□ m
đ□□ c xác đ□ nh là tên nhà
th□ Hoàng H□ ng trong
danh sách 100 bài là nh□
“cái tâm c□ a Lê L□ u” . Tôi
l□ i liên t□□ ng đ□ n câu tr□
l□ i c□ a ông Lê L□ u, giám
đ□ c Trung tâm Văn hóa
Doanh nhân, trong cu□ c
ph□ ng v□ n c□ a báo Tu□ i

Trò ngày 07-03-2007. Câu hỏi là :

Nhiều người ngành vì kết quả đã được công bố, nhiều bài thơ hay, đi vào tâm thức nhiều người đã không có tên trong danh sách, và cũng có nhiều bài thơ ... (ví dụ như Hữu Loan có tên trong danh

sách không phải là bìa màu tím hoa sim bìa trắng mà là Đèo Cù). Liều thuốc quí có tuy nhiên là sự bừa bãi của các gia đình ?

Nhà văn Lê Lưu đang nhận tình trạng là vào ý chính , ông nói :

Vì ph□ i h□ p v□ i NXB Giáo
D□ c nên tuy đ□ i t□ □ ng b□ u
ch□ n là t□ t c□ nh□ ng ai yêu
th□ nh□ ng th□ c t□ v□ n ch□
y□ u là sinh viên và h□ c
sinh trung h□ c tham gia.
Bên c□ nh đó, chúng tôi
cũng có m□ t h□ i đ□ ng th□ m
đ□ nh đ□ đ□ c và so sánh
nh□ ng th□ bình ch□ n c□ a
b□ n đ□ c g□ i đ□ n v□ i hàng
trăm tuy□ n t□ p th□ đã in
tr□ □ c đó, ch□ y□ u đ□ xem

có đ□ chênh nào đáng k□ không, có tên tu□ i l□ n nào b□ b□ sót không. Và đáng m□ ng là không có ai b□ b□ sót, đ□ chênh trong các bình ch□ n c□ a đ□ c gi□ và c□ a các ng□ □ i làm tuy□ n ch□ n th□ chuyên nghi□ p không l□ n l□ m. Trong s□ 100 bài đã đ□ □ c ch□ n cu□ i cùng, th□ t ra ch□ chênh v□ i các danh sách khác kho□ ng 5-7 bài.

Tôi h□ i th□ c m□ c, “ đ□ c và so sánh “ thôi sao, có tôn tr□ ng tuy□ t đ□ i s□ b□ u ch□ n c□ a đ□ c g□ a hay không ? có đánh tráo hay không (dù là đánh tráo v□ i thi□ n ý, v□ i “cái tâm” nh□ tr□ □ ng h□ p c□ a nhà th□ Phùng Quán và Hoàng H□ ng d□ n □ trên) ?